

(המשך מעמוד 7)

כל הסיבות פרט לסיבה הנכונה. יתכן כי התחיל להאמין בניחושו, כאילו היו אמת.

★ ★ ★

גם החוקר מאמין

אופן רשמי אסור החוקרים, אפילו במשטרים דיקטטוריים, לקבל הודאות כשאינן הם מאמינים באמיתותן. אדם המר בין את התהליך, מולול בהכרח בערכה של תקנה זו. כי אפשר ואפשר להשיג הודאות כוזבות לחלוטין, אשר גם הנחקר וגם החוקר מאמינים לבסוף בנכונותן. כיצד תחילה טוען החוקר באוזני הנחקר שהוא אשם בפשע, ומנסה לשכנעו בכך (אם הנחקר עדיין לא השתכנע בדבר), אף אם הנחקר חף מכל פשע, יכול להיות כי המתיחות הארוכה, בה היה שרוי, הפחידה אותו עד כי הוא מוכן להאמין הכול דבר. אם אין הוא אדם יציב, יכול הוא לקבל את נקודת-ההשקפה של החוקר ביחס לאשמתו.

אם גובר לחץ החקירה, יכול לקרות שהנחקר כאילו מנגן בחזרה את התקליט הישן. כלומר, הוא מתחיל להודות בפשע, עים, שהחוקר טען בחקירות קודמות כי בצעו. החוקר, השוכח כי אותם פשעים לא היו תחילה אלא פרי ניחושו, מרומה עתה בעצמו. נראה לו כי הנחקר הודה עכשיו באופן ספונטאני כי ביצע את הפשעים, כפי שחשד כל הזמן.

בדרך כלל נוטים להסכים כי העיסות והחרדה מגבירים בלבם של החוקר את

רפי גלסון

(עם אמו, ברגע שי עליו חוקרי למסור את כל הפרטים על שחיתו במצריים, כדי לעוד לבטחון ה' מדינה' ההודעה המפורטת שמסר היתה העדות היחידה שהביאה להרשעתו במשפט.

הנכונות לקלוט סוגסטייה, לא פחות מאשר בלב הנחקר. אין זה תפקיד קל, או פשוט, לסחוט הודאות. לבסוף משכנעים החוקר והנחקר איש את רעהו באמיתות ההודאה. לפי החוק הבריטי, האמריקאי והישראלי, אין להכריח אדם למסור עדות או לענות על כל שאלה שיש בה כדי להפליל. בכל זאת מודים אנשים רבים, במצב של דאגה ומתיחות, בפשעים גדולים וקטנים, אפילו אחרי שהוזהרו בקפדנות כי הודאותיהם יישמשו עדות נגדם.

בלוש הארצות חייבים החוקרים להקפיד על תקנות תמורות ביותר. אסור להם לאיים באלימות, או להבטיח הבטחות כל שהן. בכל זאת מודיעים העתונים מדי יום ביומו על הודאות ארוכות ומפורטות, הנמסרות והנחתמות על-ידי אנשים מסוג זה. יתר על כן, המודים מתעקשים לצרף את מעשיהם בצבעים השחורים ביותר. לאחר מכן יכולים הנאשמים להירגע, לשוב לפעילות נורמאלית של מוחם ולחייזור בהם מהודאותיהם. אז, כמובן, זה מאוחר מדי.

★ ★ ★

רגע של משבר

נימויים של פאבלוב עשויים לעיזור לאדם להבין מדוע קורה הדבר לעתים כה קרובות. שופטים, השוטרים ורופאי-הכלא יודעים היטב כי ההודאות המפורטות והאמיתיות ביותר נמסרות לעיתים קרובות על-ידי הנאשמים דחקא מיד אחרי שהואשמו בפשעים חמורים. מדוע? יכול להיות כי החשוד נאסר

מיד אחרי שביצע, כביכול, את הפשע. יכול להיות כי נאסר רק אחרי חקירות ארוכות, ואחרי תקופה ארוכה של מתיחות ואי-הודאות. כך או כך, כאשר מואשם החשוד רשמית, מביא הדבר להחמרה קיצונית של דאגתו והתרגשותו. חלה הפרעה זמנית בפעולת שכלו. זה הרגע בו קיימת נכונות מכסימלית להיכנע לסוגסטייה. ברגע זה אפשר להניע את האדם למסור הודאה, המגבירה בהרבה את סיכויו לצאת חייב בדיו, ולעתים גם הודאה הכוזבת לחלוטין. לאחר מכן יכול החשוד לבלות את כל הזמן עד למשפט, ובזמן המשפט, בניסיון להבין מדוע חתם על הודאה זו, "מרצון", ולנסות להוציא את עצמו מן התסכולת בה הכניס את עצמו.

★ ★ ★

העיניים באים מכפניים

כשיו עדי להסביר את תפקידה של מכונת-האמת בתהליך זה. ידוע כי אין לסמוך על מכשור זה, וכי אין תוצאותיו מתקבלות כעדות בבית-המשפט. אולם בידיו חוקר מנוסה, הופכת מכונה זו למכשור יעיל ביותר כדי להפחיד את החשוד הבלתי-מנוסה, ולהכריח אותו למסור הודאה, גם כשהוא חף מכל פשע.

אפילו העלטה המכונה תוצאות שליליות, יכול החוקר להעמיד פנים כאילו התוצאה היא חיובית. בניסיון להשיג הודאה, הוא נחפו לעשות זאת מיד, לפני שהחשוד החלים מן המתיחות הנפשית הכרוכה בבחינה. החוקר מחזיק בידו את כל הקליפים הפסיכולוגיים, בעוד הנחקר חסרי-אונים. הצהרה מאלפת על שיטה זו פורסמה על-ידי מי שהיה סגן המפקח הכללי של משטרת ניו-יורק. הוא אמר: "שיטתי הרי גילה היא לרשום את הודעת הנאשם בדיוק בצורה שהוא מסר אותה. לאחר מכן, אחרי שאספנו אינפורמציה נוספת, אנו חוקרים את האיש שנית, ומצביעים על השאלות המתעוררות לאור אינפורמציה חדשה זו. לאחר מכן אנו מנתחים את הסתירות בין ההודעה הראשונה והשנייה. למחרת היום אנו חוקרים את האיש שוב, מנתחים שוב את הסתירות ומחדקים את הרשת סביבו, אם העובדות שנאספו רוממות על אשמתו. אנו מביאים אותו לידי כך שידבר שוב ושוב, יום אחרי יום. לבסוף, אם הוא אשם, הוא מוכרח להתמוטט ולגלות את כל הסיפור. במקרה של חשוד פיקת, רזיו ומשכיל, המסוגל להשיב תשובה חזקה על כל השאלות, אנו ממשיכים לחקרו עד שאנו מגלים את נקודתו החלשה. את הסיפור הראשון הוא מספר בצורה חלקה. הוא ממשיך להיות חלק בכל חקירה שלאחר מכן. אך הסתירה מתחילה לבלוט יותר ויותר מדי פעם. חקרו אותו שוב ושוב, והוא יתמוטט. מובן שאם הוא אומר את האמת, הוא יספר שוב ושוב את אותו סיפור. אך השקרן יישלל באחת החקירות. אין הוא יכול לזכור את הכל. בהכרח הוא שוכח משהו שסיפר בפעם קודמת.

מעולם לא היתה, דרנה שלישית. אתה פשוט מכניס את החשוד למכונת נפשית, ואו יתמוטט בכל פעם. זאת, כמובן, אם הצלחת ליצור בקע בעדותו. קשה מאד להשיג הודאה אם אין לך מראש ידיעה קטנה כלשהי, כדי להתחיל את קו החקירה. אך אחרי שמצאת את הנקודה החלשה, יתרחב וילך הבקע בעדותו של האיש עד שהוא מתבלבל לגמרי ומבין כי העיניים אבודו. ההגנה שלו נשברת. הוא נתפס במלכודת. ברגע זה הוא פורץ בדמעות. העיניים בא מן המוח שלו, לא מבחוץ.

★ ★ ★

אי-שיתוף פעולה טוטאלי

על כך יש להוסיף כי בטכניקה כזאת יכולים האמת והכוב להתבלבל ללא מוצא, הן במוחו של החוקר והן במוחו של הנחקר. אם אין נקודה חלשה" קיימת, יכול החוקר ליצור אותה בדרך של סו"גסטייה, הוא מוקר וגמור עמו לפחוט הודאה. השיטות רבות, ואין בכוחני לכתוב ספר — אם כי זהו רעיון טוב. ברצוני היה רק להדגיש כי רבים מסרו עדות בניגוד לרצונם, מפני שרצו ללכת במה של נראתה להם כהדרך הנכונה. הם החליטו להילחם בחוקר, תחת להימנע מכל ויכוח עמו. הם היו מטיבים לעשות אילו ריכזו את כל כוחם הנפשי כדי לקיים קו של אי-שיתוף-פעולה טוטאלי — למרות שגאחתם האישית ונטייתם הטבעית דוחפת אותם לבחון את אומץ-לבם ואת כוחם בהתמודדות עם החוקר.

" שיתוף-חקירה תוך עיניים סטויים, שיחוסה פעמים רבות למשטרת ארצות-הברית.

היטלר ובנות גרמניה - מה היה סודו?

בר אחר חסר להיטלר הצעיר לגמרי: ידידה. כל אדם, גם העני ביותר, יכול למצוא אהבה, רעייה. היטלר לא מצא כזאת — לא כשהיה סמרטוט בחינה, לא כשהיה רוזן של גרמניה. כשהתחתן לבסוף עם אהה בראון, שעות מעטות לפני התאבדותו, לא היו אלה אלא נישואין פורמליים עם אשה שנצמדה אליו כמעט בכוח.

מסיב לחיי המין של אדולף היטלר נרקמו אגדות בלתי-ספורות. כל הביוגראפים שלו, כל חוקרי התקופה הנאצית, ביקשו לפענח את הסוד. כי אי-אפשר להבין אדם כמו היטלר, ואף לא את השקפת-עולמו המסולפת, מבלי לעמוד על צד זה של אופיו.

תועמלני המפלגה טענו במשך שנים ארוכות שהמנהיג נשאר רחוק כדי להקדיש את כל חייו לגרמניה. היתה זאת נימה כמעט דתית, כאילו היה הפירור נזירה שנישאה לישו

מאת אורי אבנרי

המשיח. דיטריך אקארט, שהשפיע מאוד על היטלר בשנים הראשונות של המפלגה, טען כי המנהיג צריך להיות רוק, כדי שכל אשה תוכל לזמין לעצמה שהוא שייך לה. בחוגים פנימיים התהלכו שמעות פחות עלילאיות. תחילה סברו רבים כי היטלר הוא הומוריסטקואלי, חשש שהיה קרוב לגבי מנהיג של מפלגה שכה רבים מראשיה סגדו לאהבת-גברים. מדי פעם חשדו בו שהוא מקיים יחסים מיניים עם רים, עם מזכירו רודולף הס (אותו כינו, בשל כך, "העלמה הס"), ועם מנהיג הנוער ההיטלראי באלדור פון-ראך (אותו כינו "בובי", מילת-החיבה הגרמנית לילד קטן).

שמעות אלה היו כוזבות. היטלר נמשך כל חייו לנשים. אולם יחסיו עם המין היפה היו מוזרים ביותר, העידו בלי ספק על סטייה מינית.

לדברי ידיד-צעירים מתקופת הגימנסיה, היה היטלר מאוהב משך ארבע שנות נעורים בנערה בלוגנית בשם סטפאני, עמה לא דיבר מעולם. הוא העריץ אותה מרחוק, עקב אחריה כשהתהלכה ברחוב בחברת אמה, כתב לה שירי-אהבה (למשל: "המנון לאהובה"), אותם לא שלח, אלא הראה לידידיו בלבד. הוא לא ניסה מעולם להתקרב אליה. בימי שירותו בצבא, תמחו חבריו-לנושק על כי אינו מקבל מכתבים משום אשה, אינו יוצא לחופשה, אינו מנסה להתעסק, כמוהם, עם הנשים המעטות שנודמנו בדרכם. קודם לכן פרץ בועם היסטרי מפני שמישהו צבט בנוכחותו את ירכיה של מלצרית.

★ ★ ★

חוג נשים יפות

בימים הראשונים של המפלגה, כשעוד היו בה יריבים שלא הכירו בו כמנהיג יחיד, האשימו אותו אלה בכך כי שוררת אחירה מופקרת בסביבתו. אחד מהם כתב לו: "המנהיג הוא אדם בעל אופי של אמן, ואין למדוד אותו באמית'מיה קטנוניות. יש להרשות לו להיפנות בחוג נשים יפות. אכן, זאת, כמובן, אם הציבוריים, וכי ידונו את הערך האידיאלי והחברתי של המפלגה, על פי התנהגותו." בשנים לאחר מכן, נודע מדי פעם כי יש להיטלר חברה, וכי הוא עומד להתחתן. הוזכרו שמותיהן של נשים שונות — אחותו של נהג, אחותו של אחד מידידיו, כלתו של ריכארד ואגנר. לעתים הביא עמו לאסיפות בחירות חלגארייות, שנוכחותן עוררה רוגז אצל מנהיגי המפלגה. אולם כל היחסים האלה נעצרו באופן פתאומי, עם הגיעם לשלב מסוים. נראה כי בכל פעם היתה זאת האשה שהפסיקה את הקשר. מדוע? מה גילו?

מה היה הסוד של היטלר? אחד האנשים שהתעשר הודות להיטלר היה הצלם האישי שלו, היינריך הופמן. גיתנה לו הזכות הבלעדית לצלם את המנהיג — זכות שהיתה שזה הרבה מיליוני לירות. לדברי אוטו שטרסלר, השיג הופמן זכות זו כאשר תפס את היטלר משחק משחקים מגונים עם בתו חנה ב13 בחודש-החושך של מעבדתו. היא נישאה לאחר מכן לפון-שיראך, מנהיג הנוער. אגב, גם אהה בראון עדה אצל הופמן, ושם הכירה היטלר. היא ניסתה להתאבד פעמיים, בראשית היכרותם, אך לבסוף השלימה עם המצב וקיבלה את היטלר כמו שהיא. אשה אחת שזכתה להטבות מידי היטלר היתה לני ריפנשטאל, שחקנית ובמאית-קולנוע מפורסמת, לה ניתנה, כמה פעמים, הזכות הבלעדית להסריט את כינוסי-המפלגה השנתיים בנירנברג. ריפנשטאל רצתה לזכות ביחסים אינטימיים יותר; לבסוף זכתה בהזמנה לבילוי לילה עם הפירור. היא סיפרה על כך מיד לכל חבריה בתיאטרון, הבטיחה להם לספר למחרת היום את הכל. סיפר אחד מהם, לדברי שטרסלר: "למחרת בבוקר מיהרגו כולנו לדירתה של לני, מתוך קהח שסוף-סוף יתגלה לנו הסוד שאסף את חייו הפרטיים של הפירור. אולם לני היתה מאוכזבת נורא. הפירור נתגלה לה כאונאיסט. יותר מכן לא רצתה לגלות."

★ ★ ★

התרגרה של גרטה

התרגרה הגרולה בחיי היטלר היתה קשורה בגרטה ראובל, בתה הצעירה של אחותו התורגת, שניהלה זמן-מה את משק ביתו. הוא קרא לה גלי, היא קראה לו "הדוד אלף". הוא לקח אותה לכל מקום, גם לאסיפות ולישיבות, שוב למורת-רוחו עורויו. האהבה בינו ובין בת-האיכרים הבלוגנית, מלאת-הגוף, שלמדה וימרה ורצתה להיות שחקנית, היתה גלויה לעיני כל.

ואו לפתע, ירתה גרטה בעצמה באקדחו של היטלר, בדירה בה גרה עם אמה ועמו. הבדור חדר ללבה. המשטרה חקרה, נחפוה לקבוע שו אמנם התאבדות. היטלר נראה שבור. באותם הימים ניהל משא-ומתן חשוב, ערב הגיעו לשלטון, אך נראה כי לא יכול היה להתרכז. עורויו הציבו משמר לידו, מחשש פן ינסה להתאבד. צייר חסר-כשרון, שהנציח במקרה את גלי, נתמנה לאחר מכן, וההודות לכך, לראש אגודת הציירים של הרייך השלישי.